

Aan het algemeen bestuur

bezoekadres Dokter Van Deenweg 186
postadres Postbus 60
8000 AB Zwolle
telefoon 088 - 233 12 00
internet wdodelta.nl
bank Nederlandse Waterschapsbank Den Haag
IBAN NL66NWAB0636756882
BIC NWABNL2G
KvK 6420 8338

datum 11 september 2024 ons kenmerk Z/24/063597-269296
portefeuillehouder D.S. Schoonman
onderwerp Informeren AB stand van zaken Omgevingswet

Geacht bestuur,

Aanleiding

In uw vergadering van dinsdag 25 juni 2024 is het Jaarverslag Vergunningen en Handhaving 2023 besproken. In dit jaarverslag staat vermeld dat de implementatie van de Omgevingswet voor een extra belasting op de werkdruk heeft gezorgd. Ook is hierin aangegeven dat door de stijging van het aantal vergunningaanvragen en een toenemende complexiteit van meervoudige aanvragen de servicenorm niet haalbaar bleek. Door [REDACTED] is namens de fractie Water Natuurlijk een aantal vragen gesteld over wat de huidige stand van zaken is bij de invoering van de Omgevingswet. Portefeuillehouder Dirk-Siert Schoonman heeft toegezegd u hierover schriftelijk te informeren. Dat doen we middels deze brief.

In aanloop naar de Omgevingswet

Na een aantal jaren van uitstel is uiteindelijk op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking getreden die de Waterwet voor een belangrijk deel, samen met veel andere wetten, laat opgaan in de Omgevingswet. Bij deze nieuwe wet is ook het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) geïntroduceerd. Dit DSO is de vervanger van het Omgevingsloket Online (OLO) en dient als één loket voor alle aanvragen van initiatiefnemers waarbij door een vragenboom de aanvraag uiteindelijk bij het juiste bevoegd gezag uitkomt. Daarnaast zijn de Keur en de Algemene regels bij de Keur omgezet naar de Waterschapsverordening.

Voor de implementatie van de Omgevingswet bij WDODelta hebben we, naast de ondersteuning vanuit de Unie van Waterschappen en de Omgevingstafels, geen gebruik gemaakt van extra of externe capaciteit. Er is een werkgroep opgericht die de implementatie vanuit de verschillende disciplines (afkomstig van verschillende afdelingen) heeft gecoördineerd. Dit heeft, in meer of mindere mate, capaciteit gevraagd van nagenoeg alle afdelingen. Op dinsdag 21 november 2023 heeft de werkgroep Omgevingswet een 'Markt Omgevingswet' georganiseerd waarbij de ambtelijke organisatie en u als bestuur zijn geïnformeerd over de implementatie van de Omgevingswet.

Bij het team Vergunningen en het cluster Planbeoordeling en Watertoetsen is in het laatste kwartaal van 2023 een enorme toename van het aantal vergunningaanvragen en plannen binnengekomen. Deze initiatiefnemers en aanvragers wilden onder de oude regeling hun initiatief tot uitvoering brengen.

Voor de termijn van afhandeling van de vergunningen hanteerde WDODelta in 2023 twee normen. De eerste norm is de wettelijke termijn van acht weken. De tweede norm is een door WDODelta zelf bepaalde servicenorm van vier weken. Door de extra inspanning die geleverd is en door een toename

van de complexiteit van de aanvragen, moeten we concluderen dat de zelf bepaalde servicenorm in een deel van de aanvragen niet haalbaar is gebleken. Daarentegen werd de wettelijke termijn wel behaald.

Na invoering van de Omgevingswet

In het eerste kwartaal van 2024 was, in tegenstelling tot het kwartaal daarvoor, juist een enorme afname te zien van het aantal vergunningaanvragen en plannen. Sinds het tweede kwartaal is de situatie weer genormaliseerd. De verwachte extra hulpvraag van ingelanden bij het gebruik van het DSO is uitgebleven.

De technische overgang op 1 januari 2024 is zonder grote problemen verlopen. Wel hebben we een aantal knelpunten geconstateerd in het DSO, in de gepubliceerde kaarten bij de Waterschapsverordening en bij het publiceren van het ontwerpprojectbesluit van dijkversterkingsproject IJsselwerken. Bij het opstellen en publiceren van diverse omgevingsdocumenten (projectbesluit, waterschapsverordening) is ons waterschap tegen beperkingen aangelopen van systemen wat om een verdere doorontwikkeling vraagt.

Naast deze technische knelpunten hebben we een aantal knelpunten ervaren die inmiddels grotendeels zijn opgelost. De werkgroep Omgevingswet is overgegaan in een werkgroep Eerste Hulp bij Omgevingswet. Deze multidisciplinaire groep is, naast de reguliere werkzaamheden, bezig om de knelpunten op te lossen. Kortom, de komende maanden blijft onze organisatie werken aan het optimaliseren van de technische, procesmatige en inhoudelijke uitvoering van de Omgevingswet.

In de toekomst met de Omgevingswet

We merken dat de overgang naar de Omgevingswet op 1 januari een eenmalige exercitie was. En dat de komende tijd nog volop aandacht vraagt om verbetering aan te brengen in het proces en de producten.

Doordat participatie is verankerd in de Omgevingswet en doordat er nu vaker sprake is van vergunningaanvragen waarbij meerdere bevoegde gezagen betrokken zijn, wordt de wettelijke termijn van acht weken voor het behandelen van de aanvraag moeilijker te halen. Ook zien we in de loop van de jaren enerzijds een toename van het aantal aanvragen en anderzijds een toename in de complexiteit van de aanvragen. WDO Delta heeft voor 2024 de zelfopgelegde servicenorm van vier weken losgelaten. De wettelijke termijn, waarbij de vergunningaanvragen binnen acht weken afgehandeld moet zijn, blijft uiteraard gehandhaafd.

Op dit moment worden we door gemeenten op 22 verschillende werkwijzen betrokken bij de advisering over het waterbelang. Die ruimte is er ook voor gemeenten, binnen de Omgevingswet. Dit maakt het voor ons op ambtelijk niveau lastig om een uniforme werkwijze te hanteren op het proces. Bij het maken of wijzigen van een omgevingsplan (opvolger bestemmingsplan) moet de gemeente rekening houden met de gevolgen voor het beheer van het watersysteem. Daarbij moet de gemeenteraad, voor een duiding van die gevolgen, de opvattingen van het waterschap betrekken (op grond van het Besluit kwaliteit leefomgeving). We zien steeds meer de noodzaak om proactief op te treden en voorin het proces aan tafel te zitten. Nadeel hierbij is dat wij binnen de werking van de Omgevingswet geen formeel vooroverleg meer hebben in de ruimtelijke ordeningsplannen. Zoals aangegeven moet de gemeente het waterschap betrekken bij de planontwikkeling, maar in welke fase en op welke wijze is niet bepaald. Hierin kan het waterschap, in samenwerking met haar partners van de Omgevingstafel, meer duidelijkheid geven. Het uitgangspunt Water en Bodem Sturend vraagt om dezelfde proactieve houding en uitgangspunt.

Conclusie

De implementatie van de Omgevingswet heeft voor een extra belasting op de werkdruk gezorgd waarbij de capaciteit niet altijd toereikend was. Nu de Omgevingswet van kracht is wordt nog steeds capaciteit gevraagd om verbeteringen door te voeren. We voeren dit uit binnen de beschikbare capaciteit van de diverse disciplines. De servicenorm, waarbij 75% van de vergunningaanvragen binnen vier weken gerealiseerd moet zijn, is voor 2024 losgelaten. De wettelijke norm van acht weken blijft uiteraard gehandhaafd.

Er is in de aanloop naar de implementatie van de Omgevingswet door veel medewerkers van WDO Delta heel veel werk verzet. Dit heeft de nodige capaciteit gevraagd en heeft ertoe geleid dat

voor een heel groot deel de Omgevingswet voldoende functioneert. Er zijn echter nog veel technische, procesmatige en inhoudelijke verbeteringen door te voeren die de kwaliteit van de advisering en de vergunningverlening ten goede komt. Gelukkig zien we een vergelijkbaar beeld bij onze ketenpartners en kunnen we ook samen optrekken met deze ketenpartners om verbeteringen door te voeren die zowel in het voordeel zijn van ons waterschap als ook voor de ketenpartners en onze ingelanden.

Het dagelijks bestuur van het
Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris-directeur

de dijkgraaf

